

УДК:
32(497.11:497.115)“2013”

Прегледни
рад

ПОЛИТИЧКА РЕВИЈА
POLITICAL REVIEW
Година (XXV) XII, vol=35
Бр. 1 / 2013.
стр. 1-21.

*Момчило Суботић**
Институт за политичке студије, Београд

ПЛАТФОРМА О КОСОВУ И МЕТОХИЈИ**

Сажетак

Аутор у чланку најпре анализира председникову Платформу, која се заснива на Уставу Србије и Резолуцији 1244 СБ ОУН, у којима се КиМ третира као саставни и неotuђиви део Републике Србије. У њој се председник Николић првенствено бави питањем Срба у Покрајини; Аутономна заједница српских општина (ЗСО) у чланку је детаљно анализирана. Владина Резолуција и тачке у којима она одступа од Платформе послужиле су аутору да детаљније анализира и овај документ, као и реаговања спољних актера и представника ПИС и неких албанских интелектуалаца из Приштине и, посебно, српских лидера са КиМ и целокупног српског народа у Покрајини, који одбија сваку могућност да живи у независној држави Косово, страхујући да имплементација досадашњих споразума, као и даљи преговори између представника Владе Србије и Привремених институција из Приштине воде ка томе циљу.

Кључне речи: Председникова Платформа, владина Резолуција, Бриселски преговори, спољни актери, реаговање СПЦ и косметских Срба...

ПРЕДСЕДНИКОВА ПЛАТФОРМА

После дуго најављиване Платформе о Косову и Метохији Влада Србије је донела два документа, заснована на платформи председника Томислава Николића која је проглашена тајним докумен-

* Виши научни сарадник, Институт за политичке студије, Београд

** Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

том. То су Резолуција о КиМ и њено Образложење. То је једанаеста резолуција о Косову и Метохији од избијања српско-албанског сукоба. Председникова Платформа, међутим доживела је кључне измене у облику „ублажавања оштрих ивица“, што је изазвало многе недоумице у вези са овим документима и политиком „и ЕУ и Косово“, као и оштро негодовање политичких првака косметских Срба.

Председник Николић је дуго најављивао своју платформу, и пре њеног обелодањивања извршио многе консултације најпре са спољним центрима моћи, превасходно западним, а затим и са водећим националним институцијама, Српском православном црквом и САНУ. СПЦ и САНУ су свесрдно подржале председников политички концепт; док нам реакције западних центара на саму платформу нису познате. Наиме, о председничковој Платформи, као и о донесеној Резолуцији о КиМ, институције ЕУ упорно ћуте, и у први план истичу „наставак дијалога Београда и Приштине и имплементацију постигнутих споразума“. У том смислу са пуно похвала говоре о раду нове владајуће коалиције у Србији.

Не можемо да одмах не уочимо једну необичност: наиме, председникову платформу Запад није одбацио, а свесрдно су је подржале САНУ и СПЦ. То у тренутној констелацији није логично.¹⁾ Или је можда Запад знао да ће Влада модификовати председникову платформу и донети нешкодљиву резолуцију. Запад тражи само „дела“. И то редом: од имплементације досадашњих договора, а затим распуштање институција државе Србије на северном Космету, захтев Косова да уђе у УН, тј. да га Србија у томе не спречава, као и да га не спречава у његовом путу ка ЕУ, и најзад да Србија потпише са Косовом правно-обавезујући споразум о добросуседским односима. То су услови који се све чешће чују у круговима ЕУ за добијање датума за отпочињање преговора о учлањењу. Тражи дакле дијалог Београда и Приштине којим ће се анулирати и Платформа и Резолуција. Али да видимо шта садржи председничкова, првобитна, платформа.

Председник се у Платформи позива на Устав Србије и Резолуцију 1244 СБ УН, у којима се КиМ третирају као саставни и неотуђиви део Републике Србије. Он предлаже обједињавање тзв.

1) Кад је председник Николић затражио помоћ САНУ око Косова и Метохије, прича се да је академик Бећковић одговорио да је сад прекасно, јер Влада својом политиком имплементације договора својих претходника са Приштином, увелико спроводи политику независног Косова. Осим тога о председничковој платформи се није расправљало на Скупштини САНУ, већ је само подржала од петорице чланова Извршног одбора.

техничког и политичког дијалога, тј. тражи јединствено решење за КиМ. Платформа полази од становишта: „*ништа није договорено док све није договорено*“. Друкчије речено, Николић тражи да се убудуће не закључују парцијални договори у оквиру техничког дијалога, јер би они водили слабљењу преговарачке позиције Србије и резултирали буи променом стања на терену у корист самопроглашене државе Косово.

Кључне тачке председникове платформе свде се на: успостављање Заједнице српских општина (ЗСО); успостављање специјалног статуса за сеоске енклаве у којима Срби и други неалбанци чине већинско становништво; уговорна заштита поседа СПЦ; правна гаранција за повратак расељених лица са Косова и Метохије и њихових потомака; одређивање Косова у његовом највишем правном акту (не каже се којем) као демилитаризоване зоне; успостављање правних механизма који би онемогућили доношење одлука прегласавањем у питањима која задиру у надлежност ЗСО-а и права српског и другог неалбанског становништва на КиМ; трајно решавање имовинских права.

Томислав Николић се у својој Платформи превасходно бави питањем Срба на КиМ, питањем њиховог опстанка, као и опстанка овог дела српске државе. Отуда је разумљиво што се не упушта у унутрашњу организацију остатка КиМ на којем Албанци чине већину. У том смислу потпуно је сувишна и реченица којом Николић предлаже поделу Косова и Метохије на неколико региона од којих би један био српски (ЗСО). Он у Платформи инсистира на „*очувању целовитости државне територије и суверенитета Србије као о дугорочном државном и националном циљу*“, али се не каже да ли Косово и Метохија у целини чини јединствено бирачко тело Србије или такво тело чине само грађани ЗСО и у сеоским енклавама заједно са грађанима Србије без остатка Косова и Метохије. Јер ако је Косово и Метохија саставни део бирачког тела Србије, оно тада учествује у формирању и раду државних органа Србије...²⁾

ЗСО је кључна идеја председникове Платформе. Ради се дакле о српској аутономији у оквиру аутономног Косова, који је саставни део Србије. Идеја ЗСО је својеврстан одговор на притисак ЕУ и Запада, превасходно Немачке, на тзв. паралелне институције на северу Косова. ЗСО би представљала територијалну аутономију Срба у четири северне општине (Северна Митровица, Зубин Поток, Зве-

2) Проф. др Ратко Марковић, „Председникова Платформа“, *Печат*, 11. јануар 2013, 12.

чан и Лепосавић)), али и „друге општине са већинским српским и мањинским становништвом“, попут Грачанице, Штрпца, Горе.... Та заједница имала би извршно веће, скупштину и своју полицију као део полицијских снага КиМ.

Аутономија би имала и изворне надлежности у просвети, здравству, спорту, култури, информисању, заштити животне средине, просторном планирању, пољопривреди, шумарству, водопривреди, рударству, фискалној политици и финансијама. Све ове области могле би допунски да се финансирају из буџета Србије.

Предвиђена су и тужилаштва у првом степену, а судови би одлучивали у споровима о основним личним односима, правима и обавезама грађана. Аутономна полиција била би део полицијских снага Косова, али би деловала „под ауторитетом“ Извршног већа ЗСО.

Аутономна заједница самостално одлучује о изгледу свог грба, заставе и химне.

ЗСО би сачињавала Скупштина, као представнички орган одлучивања и Извршно веће, што говори о државним елементима српског ентитета. Председникова Платформа не утврђује детаљнију структуру органа ЗСО-а, већ то препушта политичком дијалогу.

Сама Скупштина АП КиМ би се састојала из два дома, у којој би горњи дом представљао Дом региона и верских заједница, а доњи дом би био Дом грађана. У Дому грађана би српско и неалбанско становништво било заступљено у складу са гарантованим квотама и изборним резултатима.

ЗСО, иако територијално одвојена, била би политички и функционално повезана са српским сеоским енклавама, које би уживале специјални статус, право на локалну самоуправу у основним политичким и економским питањима. То се односи на органе унутрашњих послова, судове у првом степену, као и надлежности у области образовања, здравствене заштите и друго. Веома тешко је замислити како и колико би се остваривала ова српска локална самоуправа, територијално одвојена од ЗСО-а, у непријатељском албанском окружењу. Аутономија предвиђа непосредну сарадњу органа ЗСО са органима Републике Србије, као и право на допунско финансирање из буџета Србије. Била би двоструко гарантована највишим правним актом Косова и јавном декларацијом представника међународне заједнице.

Кад је реч о заштити права и поседа СПЦ на Косову у Платформи је као пример наведен Латерански уговор, закључен 1929. између папе и државе Италије. Како истиче професор Ратко Марковић, ово поређење са папском државом није адекватно, осим ако се не полази од става да је Косово држава. „Јер, Латерански уговор је међудржавни уговор, закључен између Ватикана и Италије. Њиме се признаје врховна духовна и световна власт папе над државом ватиканског града (Ватиканом)...И кад би СПЦ на Косову имала такав статус, то говори о њеном двојаком правном положају-једног у Србији без Косова, другог на Косову“.³⁾ Ни представници СПЦ, односно Одбор за КиМ Светог архијерејског синода, не прихватају успостављање уговорног односа са између СПЦ и власти у Приштини, сматрајући да би то значило признавање косовске независности и њене владе. Протојереј ставрофор др Велибор Џомић, из Правног савета Митрополије црногорско-приморске, сматра да ни српски (Николићев) предлог за формирање дводоме Скупштине АП КиМ, са домом региона и верских заједница није у складу са Уставом Србије, јер је у супротности са одвојеношћу државе и цркве.

Платформа предвиђа да Косово и Метохија својим највишим актом буде одређено као демилитаризована зона, у којој би као једина легална наоружана формација била Косовска полиција и Аутономна полиција ЗСО-а, као њен саставни део. Демилитаризовани статуса Косова гарантовале би војне снаге ЕУ, Србије и Албаније.

У свом обраћању јавности Николић је између осталог истицао: „... Све што бисмо урадили испод нивоа резолуције не би било добро за Србију“, те да ни Влада ни парламент, па ни опозиција не виде Косово као независну државу и да се то неће променити. Косово видимо искључиво по Уставу Србије. Будући преговори ће да произведу и закон о КиМ који проистиче из Устава...“⁴⁾

Премијер Ивица Дачић, такође полази од става да Србија никада неће признати једнострано проглашену независност Косова, и истиче: „Наш циљ је стварње предуслова да српска заједница буде у могућности да јача, развија се, живи у миру и сигурности истичући посебност у односу на централну приштинску власт“, те додао да државни документи предлажу организацију живота наших су-

3) Проф. др Ратко Марковић, исто, 11.

4) Према: П. Васиљевић, „Јединство за одбрану Косова“, *Новости*, 10. јануар 2013. 2.

народника у оквиру Косова које није међународно признато. Видимо, дакле, да премијер Дачић тежиште ставља на мир, сигурност и самосталан развитак „српске заједнице“ (Дачић не каже српског народа што је уставна дефиниција) на Косову које није међународно признато. Он при томе каже да ће са Кетрин Ештон разговарати о српским институцијама на Косову и посебности „српске заједнице“, те да ће на основу платформе предложити да се укине парализа паралелизма институција, не дирајући у територију КиМ по Резолуцији 1244. Другим речима, Дачић инсистира на изналажењу решења за српске институције на северу Косова које ће задовољити обе стране, и органе ПИС и Србе са севера. Притом је упитао: „чије ће да буду институције на северу Косова, ако не институције Србије.

Дачић истиче и да је Србија спремна и на нове уступке у превазилажењу потешкоћа у односима између српског и албанског народа. Не наводећи које и какве. Разговараћемо о свему осим о признавању независног Косова....Прекид дијалога био би као да пуцамо сами себи у ногу, јер би то прекинуло европске интеграције. Отуда, паралелно са дијалогом у Бриселу, Србија жели да добије **датум** за почетак преговора са ЕУ. Као мотив уласка у ЕУ Дачић наводи општи и економски интерес Србије.

Премијер је затим додао да Платформа остаје државна тајна, да се не би унапред откривали сви циљеви преговора. Јер, Дачић додаје: „Где сте видели да се са неким преговара, а да му унапред кажете шта желите да постигнете? Па, Словенци и Хрвати су се пола деценије заклињали у братство и јединство, а у ствари су тежили независности. Нема везе са здравим разумом да објављујемо шта нам је коначни циљ“. Ова изјава премијера је прилично збуњујућа, а још је непримереније некакво поређење са Словенцима и Хрватима.⁵⁾

ВЛАДИНА РЕЗОЛУЦИЈА

На седници Скупштине Србије, која је одржана 13. јануара 1013, Влада Србије је поднела Резолуцију и њено Образложење којим је извршено „ублажавање ивица“ претходне платформе. Николић је прочитао ставове из Платформе које влада није хтела да уврсти у Резолуцију. Указаћемо на два таква става: „Влада Репу-

5) Исто, 3.

блике Србије ће у циљу заштите државних интереса у даљим договорима са ПИС у Приштини полазити од тога да свако решење, било општег или неког посебног питања (...) мора да буде у складу са Уставом Републике Србије и Резолуцијом СБ УН 1244⁶. И други: „У оквиру тзв. техничког дијалога за области енергетике и телекомуникација, који је услов за отпочињање преговарачког процеса са ЕУ, влада неће омогућити промену стања на терену у корист ПИС, слабљење преговарачке позиције Србије у политичком дијалогу на високом нивоу и потенцијалну дестабилизацију безбедносних прилика“.⁶⁾

Када је ДС (Горан Богдановић) поднео амандман којим подржава првобитну Николићеву платформу, што је личило на велики политички обрт, али су демократе овај потез објашњавали намером да „истерва начистац“ владајућу коалицију и натера је да обелодани коју Платформу прихвата, да ли првобитну или неку промењену. „Ми смо апсолутно и резолутно против првобитне Платформе председника Николића коју су подржали косовски Срби“, (Платформа коју су подржали СПЦ и Извршни одбор САНУ, М.С.) истакао је председник Посланичког клуба ДС Борислав Стефановић, а затим додао: Јавност је збуњена и има право да зна коју Платформу усваја Скупштина; а у кога ће другог грађани да се поуздају да их заступа, ако не у ДС?⁷⁾

Стефановић овде износи очигледну политичку и логичку противречност, да су демократе против платформе коју подржавају косовски Срби, и да једино њима грађани верују. Након што је Дачић обелоданио Платформу (другу, измењену) ДС је повукао свој амандман.

Стакао се утисак да је Влади Србије важна било каква већина, за или против Платформе, за или против наставка дијалога са Приштином и приступања ЕУ. То само по себи говори о пољуљаној евроунијској политици владајуће коалиције. Када је реч о Платформи, тј. Резолуцији, односно њеном Образложењу, још увек није јасно зашто и како је дошло до муњевите промене председникове Платформе и њеног „ублажавања ивица“.

Резолуција о Косову и Метохији садржи уводни део или преамбулу у којем се између осталог наводи значај које АП КиМ имају у политичком, економском, безбедносном, културолошком, иденти-

6) Према: Никола Врзић, „Србија до Јариња, Косово до Њујорка“, *Печат*, 18. јануар 2013, 9.

7) Изјава Борислава Стефановића новинарима у холу Скупштине Србије

тетском и духовном смислу за Републику Србију; за државни и национални циљ очувања целовитости државне територије, омогућавање бољег живота за све грађане приступањем Европској унији, те демографски опоравак; полази се од тога да свако решење за КиМ мора да буде у складу са Уставом Републике Србије и Резолуције СБ УН 1244; прихватају се и потврђују ставови из свих резолуција, декларација и одлука Народне скупштине Републике Србије о КиМ, као и одлуке Генералне скупштине и СБ УН ; те указује на неопходност ширег институционалног, научно-академског и политичког искуства стеченог током два века развоја нововековне српске државности.. на остваривању овог националног и државног циља...

Резолуција Народне скупштине Републике Србије о основним принципима за политичке разговоре са ПИС на Косову и Метохији садржи седам тачака. У тачки 1. Скупштина на основу Политичке платформе утврђује основне принципе за политичке разговоре са ПИС у Приштини, Република Србија, у складу са међународним правом, Уставом и вољом грађана, не признаје и никада неће признати једнострано проглашену независност Косова (а); даље се наводи да је „циљ разговора стварање услова за српску заједницу и све друге националне заједнице на Косову и Метохији, којима се гарантује сигурност и пуна заштита људских права. Влада ће захтевати заштиту свих зајемчених права Србима на Косову и Метохији, право на повратак, имовинска права, као и расветљавање судбине несталих лица као и „да прати судске процесе окривљених за почињено етничко насиље над Србима“ (б); Влада је овлашћена да настави са имплементацијом већ постигнутих договора и споразума са представницима ПИС у Приштини, те да „у наставку дијалога о решавању техничких и политичких питања са представницима ПИС у Приштини и представницима међународне заједнице будуће споразуме постиже у складу са ставовима и основним циљевима ове резолуције, настојећи да се са представницима ПИС у Приштини постигне свеукупни договор“ (в); све надлежности које као резултат преговора буду поверене ПИС у Приштини биће потврђене уставним законом и пренете органима АПКИМ, у складу са Уставом, законима и другим прописима Републике Србије (г); ови разговори треба да допринесу бољем животу грађана, миру и стабилности *и европској будућности Србије и региона* (д); ови разговори са представницима ПИС у Приштини, треба да се одвијају

уз константан дијалог са представницима Срба са Косова и Метохије (ђ).

У тачки 2. наводи се да ће преговори тежити изналажењу споразумног и свеобухватног решења за КиМ, што би била чврста основа за изградњу трајног мира и безбедности за све људе који живе на простору јужне српске Покрајине.

У тачки 3. Република Србија истиче спремност на додатне уступке (не каже се које и какве) ради превладавања тренутног стања у односима између српског и албанског народа.

У тачки 4. истиче се значај који би косовско решење имало за „убрзане интеграције читавог региона Западног Балкана у Европску унију“.

У тачки 5. Резолуције Скупштина захтева од Владе да је редовно извештава о развоју догађаја, току разговора са представницима ПИС у Приштини у вези са Косовом и Метохијом, као и о спровођењу овде утврђених циљева, активности и мера за заштиту суверенитета, територијалног интегритета и уставног уређења Републике Србије.

Тачка 6. наводи да је Резолуција обавезујућа за све државне органе и организације, и она може бити измењена само новом скупштинском резолуцијом.

У тачки 7. пише да ће резолуција бити објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Уз Резолуцију донесено је и Образложење. Оно садржи уставни основ, разлоге за доношење резолуције, финансијска средства и разлоге за доношење резолуције по хитном поступку. Указаћемо на неке разлоге за доношење ове резолуције, на оне који се не налазе у Резолуцији. Тако се каже да је Република Србија у досадашњем току политичког процеса, упркос и након нелегалне једнострано проглашене независности Косова, својим поступцима пружила ПИС у Приштини ограничени правни и међународни субјективитет и легитимитет, те да разговори треба да буду вођени о превазилажењу институционалних паралелизама на подручју АП КиМ, не задирући у питање међународног и државно-правног статуса ПИС у Приштини. Циљ је успостављање органа власти на подручју Покрајине који би били признати од свих страна укључених у процес и успостављање чврстих правних и политичких гаранција на нивоу Покрајине и међународне заједнице за политичка, територи-

јална и друга права националних заједница на читавом подручју Покрајине.

Даље се каже да Република Србија посебно инсистира на:

А) успостављању Аутономне заједнице српских општина на КиМ коју би чиниле територијална аутономија четири општине северног Косова и Метохије и друге општине са већинским српским и мањинским становништвом (нпр. Грачаница, Штрпце, Гора итд.), засноване на посебном Статуту о аутономији ЗСП на КиМ и јемчене Уставом Покрајине и јавном декларацијом представника међународне заједнице укључених у процес .

Изворне надлежности и елементи унутрашњег уређења Аутономије заједнице српских општина на КиМ биће усаглашени кроз политички дијалог. У Образложењу Резолуције Република Србија сматра да српска аутономија подразумева изворне надлежности у областима: просвете (основног, средњег и високог школства); здравства (сви нивои здравствене заштите); спорта; културе; јавног информисања; заштите животне средине, креирање и спровођење политике животне средине и одрживог развоја; просторног планирања, пољопривреде; шумарства; водопривреде; лова и риболова; правосуђа (тужилаштва у првом и судства у првом и другом степену, судови на подручју Аутономне заједнице српских општина на КиМ били би успостављени законима на нивоу Покрајине, али би споразумом који проистекне из политичког процеса било утврђено да закон мора да предвиди механизам путем којег грађани Аутономне заједнице српских општина преко својих представника утичу на избор и састав судова. Ови судови одлучивали би у споровима о основним личним односима, правима и обавезама грађана на подручју ЗСО; унутрашњих послова (Аутономна полиција била би у формалном смислу део полицијских снага КиМ, а функционисала би под ауторитетом Извршног већа Аутономне заједнице српских општина на КиМ, на територији Аутономије и у складу са овлашћењима која су дефинисана законима у сагласности са највишим правним актом АП КиМ и Статутом Аутономне заједнице српских општина на КиМ); рударства; енергетике; телекомуникација; трговине и економске политике; извршно веће има искључиву надлежност у питањима трговине и организације сајмова на територији Аутономне заједнице српских општина; фискалне политике и финансија; јединствени регистри привредних друштава, друштвено-политичких организација и верских заједница; органи Аутономне заједнице српских општина имали би Уставом АП КиМ гарантова-

ну могућност непосредне сарадње са органима Републике Србије, као и право на допунско финансирање из буџета Републике Србије; Аутономна заједница српских општина имала би право да одлучује о изгледу и употреби својих симбола (грба, заставе, химне), док је законом на нивоу Покрајине уређена употреба симбола Покрајине, као и заједничка употреба симбола Покрајине и територијалне аутономије; Аутономна заједница српских општина има Скупштину Аутономне заједнице и Извршно веће Аутономне заједнице које би вршиле послове из делокруга Заједнице утврђене Статутом;

Б) успостављање специјалног статуса за сеоске енклаве у којима Срби и други неалбанци чине већинско становништво, и евентуално Гора уколико ово подручје не жели да уђе у састав Аутономне заједнице српских општина на КиМ; полазну основу приликом одређења ове територије имала би етничка структура која је постојала пре етничког чишћења; изворне надлежности односиле би се на структуру органа унутрашњих послова за дата подручја, правосуђе у првој инстанци, просвету, здравство, као и питања која задиру у област основних политичких и економских права; споразумом може бити утврђено да подручја специјалног статуса поједине од ових надлежности врше у сарадњи са органима Аутономне заједнице српских општина, у складу са законима и прописима који важе у Покрајини.

В) успостављање посебног уговорног односа између Српске православне цркве и ПИС у Приштини; Овим уговором, који би требало да узме у обзир искуства из статуса РКЦ у Италији, требало би да буде утврђена међународно валидна гаранција за објекте СПЦ, црквене поседе и деловање СПЦ на подручју Покрајине; детаљи треба да буду усаглашени са представницима СПЦ;

Г) да у Уставу АП КиМ буде предвиђена трајна гаранција за повратак лица расељених са Косова и Метохије и њихових потомака на основу политичког решења усвојеног преговорима; потребно је усвајање Закона о повратку на нивоу Покрајине; потребно је на територији Аутономне заједнице српских општина на КиМ, обезбедити услове за одржив повратак;

Д) резултат преговора мора да буде стварање ефикасног правног и организационог механизма који би омогућио укључивање представника српског и другог неалбанског становништва у рад и одлучивање свих институција и органа власти АП КиМ, без мајоризације од стране албанских представника у тим институцијама и органима власти; Српска страна предлаже поделу АП КиМ на

неколико региона, од којих би један засебан представљала Аутономна заједница српских општина на КиМ; Српска страна предлаже формирање дводоме Скупштине АП КиМ, у којој би горњи дом представљало Дом региона и верских заједница, а доњи дом би био Дом грађана; у складу са овим предлогом, у Дому региона и верских заједница би сви региони и главне верске заједнице били равноправно заступљени, а у Дому грађана би српско и неалбанско становништво било заступљено у складу са гарантованим квотама и изборним резултатима; председавајући једног од два дома, као и потпредседник другог од два дома, требало би да буду представници српског и неалбанског становништва за које се изјасни већина представника изабраних из редова српског и неалбанског становништва у том дому; морају постојати механизми који би онемогућили прегласавање у питањима која директно задиру у надлежности Аутономне заједнице српских општина на КиМ и права српског и неалбанског становништва у АП КиМ;

Е) имовинска питања морају да буду трајно решена у складу са важећим међународним конвенцијама..., а свакако ради успостављања правне сигурности и стабилног пословног и инвестиционог окружења на територији АП КиМ.

У поднаслову Финансијска средства стоји да за провођење ове резолуције нису потребна додатна финансијска средства.

У поднаслову Разлози за доношење резолуције по хитном поступку, каже се да је то учињено „како би се, у што краћем року, заузели ставови и определио даљи правац деловања државних органа и других јавних чинилаца по том питању и тиме спречило наступање штетних последица по рад органа и организација“.⁸⁾

Резолуција је прихваћена убедљивом већином од 175 гласова, против је било 19 посланика из ДСС и Борислав Пелевић, док је ЛДП раније изашао из сале.

РЕЗОЛУЦИЈА НИЈЕ У СКЛАДУ С ПЛАТФОРМОМ

Да Резолуција није у складу са платформом коју им је Николић раније представио, указали су председници општина са севера Косова у отвореном писму председнику Николићу. То се посебно односи на део платформе у којем су „посебно подржани ставови да се не постижу парцијални договори са привременим институцијама

8) Сајт Владе Републике Србије <http://www.srbija.gov.rs/>

самоуправе у Приштини у оквиру такозваног техничког дијалога и став да ништа није договорено док све није договорено“. Јер наставак преговора на техничком нивоу и имплементација постигнутих договора представља-како истичу српски представници са севера КиМ- индиректно признавање независности такозване републике Косово. Посебну забринутост српски представници са севера КиМ исказују за институције на северу КиМ, јер су оне главни гарант опстанка Срба на КиМ; тамо где нема српских институција нема ни Срба. Стога они захтевају да свака евентуална будућа промена платформе буде усаглашена са представницима Срба са КиМ.

Данас је сваком јасно да политика Европске уније према Србији, коју диктира моћна Немачка, од Србије тражи да: угаси све институције државе Србије на КиМ; да не блокира независно Косово на његовом путу ка ЕУ (Косово је у фази израде студије о изводљивости), да са тим независним Косовом потпише правно обавезујући споразум о добросуседским односима, да помогне Косову да постане чланица УН... Јер, шта значе бриселски договори о интегрисаном управљању границом, или косовско држављанство за Србе на КиМ. Уосталом, и кад бисмо добили датум за почетак преговора о уласку у ЕУ, да ли су сви ови уступци који значе урушавање националног и државног идентитета, вредни тога далеког и неизвесног циља.

У предизборној кампањи Томислав Николић је обећао да ће питање Косова и Метохије вратити под окриље УН. Данас видимо да је то било лажно обећање, јер је актуелна политичка врхушка сувише срасла са бриселским и вашингтонским естаблишментом. Иначе, Николићева идеја је сасвим логична, јер је наш непосредни косметски стрмоглав почео када је Тадић косовско питање изместио из УН и ставио га под патронат Еулекса, када је 9. септембра 2010. заменио Јеремићеву резолуцију у УН својом, тачније вашингтонском и бриселском, који нису ништа друго до глобални шиптарски лоби. Њихов циљ је приволети Србију да призна и прихвати противуставну сецесију Косова. Иако то није ни логично ни оправдано, али нова власт је наставила политику старе; прихватила је све преговоре бивше власти (Борислав Стефановић) са представницима косовских Албанаца, правдајући то, потпуно неутемељено, наводном озбиљношћу државе Србије; потом је приступила имплементацији ИБМ; да би се затим Дачић почео, као раван с равним, састајати са Тачијем, а онда и, под притиском евроатлант-

ских покровитеља, проносити причу о пристанку Србије да под неким условима допусти Косову столицу у УН; за то време Србија би морала да се одрекне својих институција на северу КиМ, а све ово требало би да се потврди у сусрету Николића и Атифете Јахјага.

Премијер Дачић је признао да ЕУ врши притисак на Србију да Косову не прави сметње око чланства у УН. Рекао је између осталог да је: „Србија отворена и за то питање, као и за сва остала, како би се сва питања решила у потпуности“, те да је „за Србију неприхватљиво било какво парцијално решење уколико нема свеобухватног договора. Ако нема решења о статусу илузорно је разговарати о УН“. Иза ове скандалозне изјаве премијера, можда се крије Дачићева идеја о подели Косова и Метохије, а можда је у питању нешто много горе-потпуно предавање Косова Шиптарима. Вашингтон и Брисел су у свом сценарију наметнули и тзв. офицере за везу, што по свему личи на успостављање дипломатских односа Србије и Косова, заобилазним путем. Уследили су захтеви из ДСС-а због „Дачићеве капитулантске политике“, да премијер поднесе оставку. На све ово, као и на промену сопствене платформе, председник Николић је неуверљиво и слабо реаговао, да је „неприхватљиво“ да Косово добије столицу у УН. Николић није реаговао на промену платформе, и има се утисак да је све то унапред договорено.⁹⁾

На све ове слабости и „колебања“ српске власти хитно интервенишу из Брисела и Вашингтона, поготово из Берлина, притиском и новим уценама. Овог пута учинио је то немачки амбасадор у Београду, Хајнц Вилхелм. Вилхелм је отворено саопштио: „Поред повлачења из паралелних институција, важно је и да Србија престане да блокира Косово да постане члан низа европских и међународних институција...И чланство Косова у Уједињеним нацијама је једно од питања које треба да се нађе „на столу“ у Бриселу. Па, и сам премијер Ивица Дачић је рекао да је Србија спремна да разговара о свему, па и о томе“.¹⁰⁾

Наиме, не треба заборавити да је Николић са својом првобитном платформом упознао западне амбасадоре, који су о томе обавестили своје централе. А онда је уследила њена модификација и

9) У резолуцији се не помиње ни став из председникове платформе о демилитаризацији Косова коју би гарантовале снаге ЕУ, Србије и Албаније, нити се питање војске и безбедности на КиМ уопште помиње.

10) Хајнц Вилхелм, „Столица у УН стиже на ред“, *Новости*, 24. јануар 2013, 2, разговарала Д. Милинковић

измењена резолуција! Оно што не треба губити из вида јесте чињеница да су актуелну власт, баш као и претходну 2008, саставили западни центри моћи. Са циљем да та евроатлантска власт дефинитивно реши питање Косова; постепеним признавањем његове независности.

Овде бисмо истакли и да Уставни суд Србије још не одговара на поднесак ДСС о оцени уставности владиних уредби о споразумима са ПИС. Надајући се, ваљда, реализацији Резолуције о КиМ.

Каква судбина очекује Србе у независној држави Косово показује и вандалски пир Шиптара који су, након уклањања споменика терористима у Прешеву, широм Космета порушили многе споменике умрлих Срба, минирали гробнице, палили капеле, а спремали су се и за напад на српске богомоље и храмове. Посебну врсту понижења шиптарски представници НАТО државе, приредили су за највећи хришћански празник Божић, хапшењем недужних српских младића на литургији у Грачаници и протеривањем директора Канцеларије за КиМ Александра Вулина. Сценарио понижавања државе Србије настављен је Еулексовом забраном председнику Николићу да посети Србе на Косову и Метохији.

КАКО КОСОВСКИ АЛБАНЦИ ВИДЕ ПЛАТФОРМУ И РЕЗОЛУЦИЈУ ДРЖАВЕ СРБИЈЕ

Иако је општепознато да косметски Албанци плебисцитарно, као један, стоје на становишту независног Косова, и одбијају сваку везу са државом Србијом, навешћемо став Азема Власија бившег комунистичког лидера из Приштине.

Данас Власи наступа као политички аналитичар који сматра да две стране у Бриселу не треба да договарају ишта што је везано за унутрашње уређење Косова, јер је то питање за независну косовску државу. Оне треба да разговарају само о појединим питањима. „То је да Србија преузме обавезу у најкраћем року- да укине те паралелне структуре и да се организују ванредни избори у општинама на северу, и то је то. Иначе, та српска платформа, то је за Косово непостојећа ствар, јер се из те платформе види да и ова власт у Србији као да живи у Милошевићево време. Дају себи за право да одређују како ће бити уређено Косово, како ће Косово бити унутар Косова и то онако како је у Уставу записано, а унутар аутономије

Косова да три општине на северу (Власи зна да су у питању четири општине, али он то очигледно цинички ниподаштава) имају супер аутономију... Такве небулозе какве су написане у тој платформи, ја одавно нисам видео ни прочитао¹¹⁾

Власи захтева да Србија избаци Косово из свог устава, те да једино ЕУ и међународна заједница могу да „упростоје Србију да схвати да се о Косову и у вези са Косовом не може разговарати са стајалишта које је Србија дефинисала у платформи, већ могу само да се воде разговори о нормализацији односа две државе“¹²⁾

НИЈЕ СЛОМЉЕН ОТПОР СРБА

Гостујући на РТС, председник општине Косовска Митровица, Крстимир Пантић, рекао је да постоји страх да би договор о наплати ПДВ-а и акциза могао да буде злоупотребљен од стране Албанаца, те на тај начин заокружена независност Косова. Тако би, истиче Пантић, међународна заједница могла да закључи да даљи разговори нису потребни, да је питање севера Косова унутрашње косовско питање које треба да реше тамошње институције.¹³⁾

Затим је одржан митинг Косовској Митровици, пред више од 10.000 присутних, на којем су српски народ и његови представници донели декларацију у којој се каже да нико нема право да укида институције Србије које делују на северу Косова. Њоме се одбацују сви споразуми Београда и Приштине постигнути у Бриселу, уз посредовање ЕУ и оцењује се да нико нема право да „мења уставно-правни поредак“ и да „успоставља границе и царине са Србијом“ на прелазима Јариње и Брњак.

Том приликом је речено и да „никад и ни под којим условима нећемо да живимо у самопроглашеној држави Косово“! Властима у Београду је поручено да „воља, морал, јединство, слога, храброст, решеност и спремност на сопствену жртву зарад остваривања државног и националног интереса, а то је очување КиМ у саставу Србије, никада нису били већи“.

Председник Општине Косовска Митровица и заменик директора Владине Канцеларије за КиМ Крстимир Пантић, рекао је да

11) Види: Сајт Владе Републике Србије, интервјуисала Амра Зејнели

12) Исто

13) Из Пантићевог наступа на РТС, 22. јануара 2013.

„ако је неко у Приштини, Бриселу, Вашингтону, или понеко у Београду помислио да је сломио отпор Срба на Косову и Метохији, грдно се преварио“.

Слично је рекао и председник Општине Зубин Поток Славиша Ристић. И он је упутио поруку Београду: „Знамо за јадац. Истина је да су сви бриселски споразуми и хашке пресуде српском народу уперене ка томе да се силом интегришемо у независно Косово. Знамо да је властима и држави Србији тешко, али не можемо то да прихватимо“.¹⁴⁾

У Србији је, како истиче Мило Ломпар, постала владајућа-ре-негатска психологија. Она испуњава владајуће понашање и ствара друштвену патологију. Евроатлантска доминација у српској политици није донела ништа добро, осим тога она постаје све више анахрона јер се тежиште економске моћи и војнополитички процеси измештају на исток.

Са истока, из пријатељске Русије, нас упозоравају у какве ћемо невоље dospети ако будемо слепо и послушнички следили захтеве за учлањење у Европску унију. Тако Дмитриј Седов, руски публициста и аналитичар, истиче: „Период `преговора` ће се одуговлачити све док сепаратистичко расположење на југу Србије - у Бујановцу, Медвеђи и Прешеву, не буде доведено до тачке кључања, а потом ће се пренети на Рашку област и Војводину. После ће уследити `привремени отказ` Београду, јер у ЕУ не примају `државе са унутрашњом нестабилношћу`, и тиме ће почети завршни акт српске драме“.¹⁵⁾ Што се тиче (не)могућности сарадње Србије са Русијом уколико Србија постане део ЕУ, Седов каже да је та сарадња могућа, да је устав ЕУ не забрањује, али да постоје тихи механизми политике. И истиче, да ће Србија ће морати да спроводи политику ЕУ, као и допунски програм војнотехничке сарадње са НАТО-ом.

Седов уочава да је косовски Франкештајн веома користан Немачкој и САД. То је удар на православље на Балкану. У том смислу треба посматрати *Међународни трибунал за бившу Југославију и „Бондстил“*, који, како истиче Седов, представљају „главну поуку за Србе и посебно за српске политичаре, јер се у тим чињеницама огледа истински однос Запада према Србима као нацији“.¹⁶⁾

14) *Новости*, „Није сломљен отпор Срба“, 31 јануар 2013, 13.

15) Дмитриј Седов, „Хтели сте у ЕУ, сада сарађујете са НАТО-ом“, *Печат*, 18. јануар 2013, 22, разговарала Наташа Јовановић,

16) Исто, 23.

Путин у Русији зачиње „четврту империју“¹⁷⁾ наглашава Се-дов и сматра оправданим окретање вектора српске политике према Русији, који треба да почне изградњом `Јужног тока`. Јер „...У Европи не постоје за Србију спасоносни економски пројекти, зато се ствара јединствена Еуробанка која ће из ње исисавати сокове преко незајажљивих кредитних камата. И српска интелигенција ће добити широку могућност да приступи чишћењу клозета германском становништву. Сарадња са Русијом може донети узлет српској привреди, јер је Србија наш природно-историјски партнер и плацдарм за ширење утицаја у Европи. То су нова прерађивачка предузећа са руским сировинама, то су нови инфраструктурни пројекти, то су нове етапе у развоју туризма.“¹⁸⁾

Најзад, Путинова Русија је и до сада чврсто бранила српску позицију која се заснивала на међународном праву и очувању суверенитета и територијалне целовитости, тј. очувања Косова и Метохије у складу са Уставом Србије и Резолуцијом 1244, што представља кључну аргументацију за решавање српско-албанског питања. Потребно је само да актуелна српска власт не одустане од ових принципа.

Momcilo Subotic **PLATFORM ON KOSOVO**

Summary

In the paper author firstly analyzes the president's platform, which is based on the Constitution of Serbia and the UN Security Council Resolution 1244, in which Kosovo is treated as an integral and inalienable part of Serbia. President Nikolic primarily deals with the issue of Serbs in the province: autonomous community of Serbian municipalities (JCC) is also analyzed in detail. The government's resolution and the point in which it differs from platform serve author to analyze in detail present document, as well as reactions of external actors, representatives of PIS, Albanian intellectuals in Pristina and, in particular, Serbian leaders from Kosovo and the entire Serbian people in the province, which rejects any possibility to live in an independent Kosovo, fearing that the implementation of previous agreements, and further negotiations between the

17) Прва је Кијевска Русија, друга је била царска империја Рјуриковича – Романових, која је проширила православље на Евроазију, трећа је пролетерска империја – СССР, исто, 25.

18) Исто

Serbian government and the provisional institutions in Pristina leads to that goal.

Keywords: President's Platform, government resolution, the Brussels negotiations, external actors, responding to the Kosovo Serbs and the Serbian Orthodox Church.

ЛИТЕРАТУРА

- Васиљевић П., „Јединствени за одбрану Косова“, *Новости*, 10. јануар 2013.
- Вилхелм Хајнц, „Столица у УН стиже на ред“, *Новости*, 24. јануара 2013.
- Врзић Никола, „Србија до Јариња, Косово до Њујорка“, *Печат*, 18. јануар 2013.
- Марковић Рагко, „Председникова Платформа“, *Печат*, 11. јануар 2013.
- Новости, „Није сломљен отпор Срба“, 31. јануар 2013.
- Седов Дмитриј, „Хтели сте ЕУ, сада сарађујете са НАТО-ом“, *Печат*, 18. јануар 2013.
- Степић Миломир, *Косово и Метохија. Постмодерни геополитички експеримент*, ИПС, Београд, 2012.
- Суботић Момчило, „Косово и ЕУ-нова власт атара дилема“, *Национални интерес*, 3/2012.
- Суботић Момчило, *Идентитет и геополитичка стварност Срба*, ИПС, Београд, 2012.
- Терзић Славенко, „Косово и Метохија и нове стратегијске границе. Велика Албанија и „продор на Исток“, *Национални интерес*, 1/2006. ИПС, Београд, 2006.

Resume

After the president announced a long platform on Kosovo, Serbian government has adopted two documents, based on this platform. These are Resolution on Kosovo and its rationale. This is the eleventh resolution on Kosovo and Metohija after outbreak of the Serb-Albanian conflict. The president's platform, however, has experienced major changes in the form of "antialiasing", which caused many concerns about these documents, but also to the policy of 'both the EU and Kosovo ', as well as sharp disapproval of the political leaders of Kosovo Serbs.

Key points of president's platform boil down to: the establishment of the Association of Serbian municipalities (JCC), the establishment of a special status for rural en-

claves where Serbs and other non-Albanians are in the majority; contractual protection of SPC property; legal guarantee for the return of displaced persons from Kosovo and Metohija and their descendants; determination of Kosovo in highest state legislation (does not say which) as a demilitarized zone; establishment of legal mechanisms to prevent the adoption of decisions by majority vote on issues that affect the jurisdiction of the JCC and the rights of the Serbian and other non-Albanians in Kosovo; permanent solution to the property rights .

JCC is the key idea of the president's platform. It is on Serbian autonomy within an autonomous Kosovo, which is an integral part of Serbia. The idea of the JCC is seen as a response to pressure from the EU and the West, notably Germany and the "so-called", parallel institutions in northern Kosovo. JCC would represent territorial autonomy for Serbs in the four northern municipalities (North Mitrovica, Zubin Potok, Zvečan and Leposavić), and "other municipalities with Serbian majority and minority populations," such as Gračanica, Strpce, Gora, etc. The communities would have an executive council, parliament and police as part of a Kosovo police.

Autonomy would also have its own functions policies such as education, health, sports, culture, information, environment, urban development, agriculture, forestry, mining, finance and fiscal policy. All these additional areas could be financed from the budget of Serbia, as well.

JCC would include institutions like Parliament, as the representative decision-making body and the Executive Council, which relates to state components of the Serbian entity. The president's platform does not establish detailed structure of ZSO organs, leaving space to political dialogue.

Platform on AP Kosovo Assembly recommends that it should consist of two chambers, in which the upper house would be the House of regions and religious communities, and the lower house would be Chamber of Citizens. In the House, Serbian citizens and non-Albanians should be represented according to quotas. Reasonable objection to this arrangement is position of church, since this kind of Church position in political representation of citizens is contrary to provisions of the Constitution of Serbia in which the church is separated from the state. Also representatives of the Serbian Orthodox Church and the Committee for Kosovo and Metohija of the Holy Synod, do not accept the establishment of a contractual relationship bet-

ween SOC and Pristina authorities, according to the Lateran agreement model between the Vatican and the Italian government, believing that it would mean recognition of Kosovo's independence and its government.

The difference from government resolution specifically refers to the platform part where "particularly supported views that do not achieve a partial agreement with the Provisional Institutions of Self-Government in Pristina in the so-called technical dialogue and attitude that nothing is agreed until everything is agreed." Because continuing negotiations on a technical level, the implementation of the agreements reached and an indirect recognition of the so-called Republic of Kosovo. Of particular concern are the Serbian representatives in northern Kosovo recognized by the institution in the north of Kosovo, because they are the main guarantee of the survival of Serbs in Kosovo and where without Serbian institutions there are no Serbs. Therefore, they require that every potential future changes in the platform should be compatible with the representatives of Serbs from Kosovo decisions.

Today it is clear that any EU policy towards Serbia, dictated by a powerful Germany, from Serbia seeks to: neglect all legitimate Serbian state institutions in Kosovo; prevent blocking Kosovo independence on its road toward EU membership (Kosovo is at the stage of feasibility studies), to those with an independent Kosovo signed a legally binding treaty on good neighborly relations; to help Kosovo to become a UN member. It seems that the political leadership of Serbia plays on one ticket - the map of the European Union. What is elsewhere meaning of Brussels agreement on integrated border management, or Kosovo citizenship for Serbs in Kosovo? After all, if we get a date to start negotiations for EU membership, are all mentioned reasons and separation of territory where the Serbian national and state identity were formed, worth for achieving that distant and uncertain goal?